

Kommunala åtgärder för att lindra effekterna av elkrisen

Många företag är hårt pressade och läget beskrivs som värre än under coronakrisen.

De höga priserna påverkar näringslivet både på kort och på lång sikt. Vi ser nu hur situationen för allt fler företag börjar bli akut. När kostnaden för el rusar går företag i många olika branscher på knäna och vi ser nu hur företag drar ned på eller avslutar verksamheten. Detta drabbar inte bara det enskilda företaget utan även dess kunder och leverantörer. Effekterna riskerar att bli mycket stora med sjunkande tillväxt och förlorade jobb som kan vara svåra att återskapa. Risken för att effektbrist ska leda till bortkoppling från elnätet utgör också en stor oro för många företag där bortkoppling skulle få allvarliga konsekvenser.

Situationen kräver ett kraftfullt agerande från regeringen och EU. Det är av stor vikt att politiken agerar på ett sätt som gynnar den långsiktiga utvecklingen inom elsystemet samtidigt som man tar hänsyn till den akuta situation som många företagare befinner sig i.

Men även kommuner har möjlighet att agera och därmed bidra till att fler företag får möjlighet att överleva krisen. Nedan följer förslag på åtgärder kommuner kan vidta, som vi ber er att diskutera igenom snarast.

Ökad produktion i kommunala bolag

Många kommuner äger energibolag som står för viktig elproduktion. Den produktionen behöver om möjligt utökas. Det kan handla om anläggningar som i nuläget inte går på full kapacitet och som kan växlas upp och om investeringar som kan spela roll på medellång sikt.

Vad kommunen kan göra:

- Ge det kommunala energibolaget i uppdrag att pröva möjligheten att på kort och medellång sikt öka produktionen, exempelvis genom reviderat ägardirektiv.
- Pröva möjligheten till ett tillfälligt minskat avkastningskrav för den verksamheten om det är en förutsättning för att produktionsökningen ska kunna komma till stånd.

Tydlig vägledning till företag

Många företag har möjlighet att genom investeringar eller verksamhetsförändringar åstadkomma energieffektivisering, ökad elproduktion eller installation av reservkraft. För många av de förändringarna kommer det krävas kommunala tillstånd. För att förändringarna ska komma till stånd så fort som möjligt behöver företagen tydlig vägledning från kommunerna om vad som krävs för en snabb och smidig tillståndsprocess.

Många små och medelstora företag är också i behov av rådgivning kring energieffektivisering, samtidigt som energi- och klimatrådgivningen i många kommuner är överbelastad och därmed har långa väntetider.

Vad kommunen kan göra:

- Säkerställa tydlig, uppdaterad och tillgänglig information kring tillståndskrav för energieffektivisering och elproduktion till företagen.
- Säkerställ kapacitet i energi- och klimatrådgivningen och prioritera ärenden som förväntas ge störst effekt.

Snabb hantering av energirelaterade ärenden

Med skyhöga energipriser spelar varje dag som man kan tidigarelägga ny produktion eller effektiviseringar roll. Genom att säkerställa en snabb hantering av dessa tillståndsärenden kan kommunen göra skillnad.

Vad kommunen kan göra:

- Hantera energieffektiviseringsärenden skyndsamt i den kommunala tillståndsprocessen.
- Hantera elproduktionsärenden skyndsamt i den kommunala tillståndsprocessen, inklusive installation av reservkraft.

Avgiftsreducering vid energirelaterade investeringar

Företag som drabbats hårt av de höga priserna och behöver investera för att anpassa sin verksamhet kämpar med både höga energikostnader och med att finansiera investeringar. Bygglovsavgift eller andra kommunala avgifter är i sammanhanget inte den stora kostnaden, men det är en signifikant tillkommande kostnad i ett redan oerhört svårt läge. Genom att helt eller delvis reducera avgifter under till att börja med återstoden av 2022 i ärenden rörande energieffektivisering eller installation av elproduktion eller reservkraft ökar företagets möjlighet att genomföra investeringarna.

Vad kommunen kan göra:

- Reducera avgiften för energieffektiviseringsärenden i den kommunala tillståndsprocessen.

- Reducera avgiften för elproduktionsärenden i den kommunala tillståndsprocessen, inklusive installation av reservkraft.

Dialog med leverantörer

Kommunen är även en viktig aktör gentemot företagen i egenskap av kund.

Förutsättningarna för företagen i egenskap av leverantörer har i vissa fall påverkats fundamentalt. Utgångspunkten är att avtal ska gälla, men i detta exceptionella läge behöver det föras dialog kring förutsättningarna att leverera enligt avtal, visas förståelse för hur situationen förändrats och pröva om det finns anpassningar som kan underlätta.

Vad kommunen kan göra:

- För dialog med kommunens leverantörer. Företag som inte kan leverera enligt avtal till följd av elkrisen, bör inte krävas på vite.
- Använd vid behov bestämmelserna i kap. 17 LOU som ger möjlighet till ändringar av kontrakt och ramavtal vid bland annat oförutsedda händelser.